

Mihele Lampe

MIHELA LAMPE, uslužbenka: »Ni mi bilo lahko, ko sem iskala prostor za moja otroka v vrtcih. Naposled sem ga dobila. Želela bi, da bi vsi otroci imeli zagotovljeno mesto v vrtcih, zato je prav, da jih bomo naprej gradili s samoprispevkom. Tudi boljše domove za ostarele potrebujemo, takšne, da človeku ni nerodno, denimo če tja pošlje svoje starše. No, nič ni nepotrebna na spisku za gradnjo s samoprispevkom, vendar ne moremo mimo dvoma, ki me črviči, namreč, ali bo potem dovolj denarja tudi za vzdrževanje vseh teh novih objektov. S tem imamo namreč že nekaj bridkih izkušenj. Na to je treba misliti že ob načrtovanju in kasneje ob gradnji.«

Ante Pangos

ANTE PANGOS, tajnik krajevne skupnosti: »Dokončno me je o potrebnosti samoprispevka prepričala razprava na zboru krajanov, ko smo vsi skupaj ponovno ugotovili, da obeti prvega in drugega samoprispevka niso bili prazne obljube, ampak smo zares dobili 100 prepotrebni objektov. S tem pa seveda vseh problemov še nismo rešili – in če vzamemo za primer otroško varstvo lahko rečem, da marsikdo niti ne pomisli, da je še toliko otrok brez ustreznega varstva. Varstvo doma ali po vrtcu – prednost dajem vrtcu, saj se otrokova duševnost oblikuje v predšolski dobi, ko je zelo pomembno, v kakšnem okolju otrok živi in kako z njim delajo – tu pa so vrtci v veliki prednosti.«

Martina Sedej

MARTINA SEDEJ, vodja vzgojnovarstvene enote: »Na roditeljskih sestankih smo se o programu samoprispevka veliko pogovarjali s starši tistih otrok, ki smo jih že zajeli v varstvo. Lahko rečem, da so vsi pokazali veliko razumevanja za tiste, ki tega problema še nimajo rešene in predvsem upajo v samoprispevek. Mi v vrtcu dobro poznamo potrebe po otroškem varstvu, če dodamo še porodnišnico, ki je več kot potrebna, o utemeljenosti programa skorajda ni potrebno izbirati besed. Prav pa je, da tudi lutkovno gledališče dobi primeren prostor za svojo dejavnost, saj lutkarji nudijo maličkom prve osnove kulturnega življenja.«

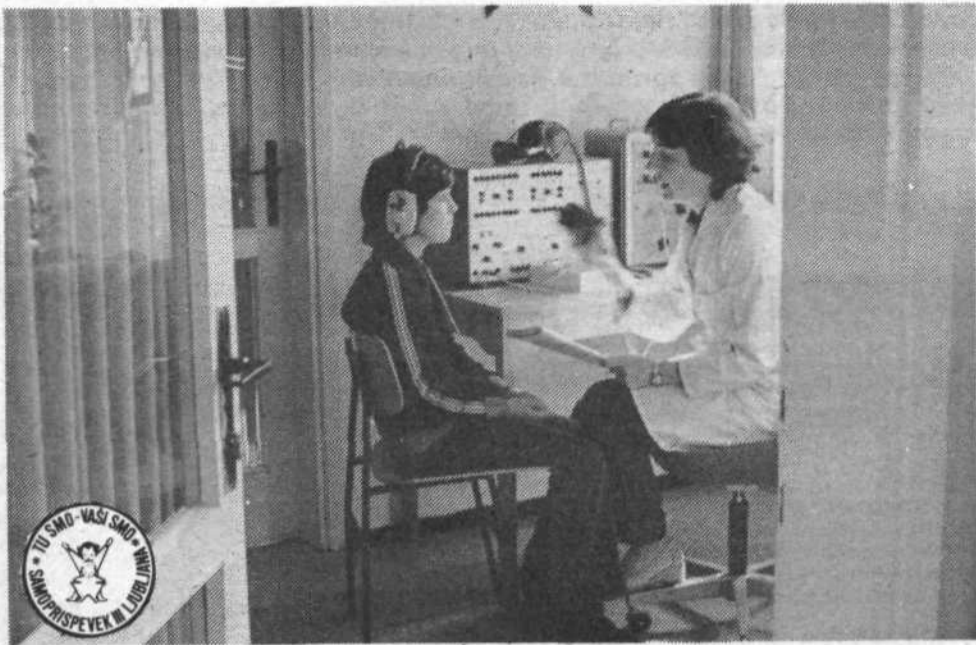
Stanko Konda

STANKO KONDA, upokojenec: »Strinjam se s programom samoprispevka III, ker bomo le na ta način lahko nadaljevali z gradnjo novih objektov, ki so nam nujno potrebni. Menim, da je program zelo dober ter da ga sprejemajo vsi ljubljanci. Sem pa za namensko koriščenje sredstev po sprejetem programu. Smatram, da bomo z novim samoprispevkom lahko obdržali še vnaprej tisto stopnjo našega družbenega standarda, ki smo jo že dosegli.«

Tone Krušič

TONE KRUSIČ, komercialist: »Vsekakor podpiram odločitev za uvedbo samoprispevka III, kot eno od oblik dejanske pripadnosti občana. Sam sem že občutil problem pomanjkanja prostora v vzgojnovarstveni organizaciji, ki tare predvsem mlade družine. Smatram, da je nujno, da se povečajo zmogljivosti vzgojnovarstvenih ustanov, samoprispevek pa je ena od najustreznejših oblik reševanja prostorskega problema, tudi v osnovnem šolstvu, kot porodnišnici.«

KORAK IZ SVETA TIŠINE

Odločamo se za veliko dejanje

Triinpolletnemu Mateju električni akustični amplifikator znamke SUVAG pomeni edini zvočni stik s svetom. Zahvaljujoč sodobni tehniki in požrtvovalni mami **Matildi Križmanovi**, ki ga skoraj vsako dopoldne pripelje iz Vzgojno varstvenega zavoda Ciciban na individualne slušne in govorne vaje v Center za rehabilitacijo sluha in govora na Vojkovi ulici, Matej že govori prve besede.

»Lani, ko je začel obiskovati center, se je samo smejal in jokal na glas,« pripoveduje mami, »zdaj pa se že sporazumeva tudi s sovrstniki v vrtcu.«

V delovni organizaciji, kjer sem zaposlena – pri Staninvestu na Topniški ulici – mi zelo pomagajo pri reševanju mojega problema. Štirikrat na teden mi dopoldne dovolijo izhod, kupili pa so mi tudi naj sodobnejše naprave, da se otrok lahko spozna s svetom zvoka, za katerega je po infekcijski bolezni prikrajšan.«

Ortopedagoginja profesorica **Marika Mihelčič**, ki ima Mateja kar za svojega, pove, da se mora s tako majhnim otrokom neprestano pogovarjati, kot če bi normalno slišal. Šele potem začne čebljati in govoriti. Zvočne signale okoli sebe zaznava Matej z malim okroglim vibratorjem, ki ga drži v roki. Naprava mu vsak zvočni dražljaj tako ojača, da z dlanjo ali

katerikoli drugim delom telesa začuti tresljaje.«

»Ker pa živimo in delamo v Centru v veliki prostorski stiski, se letos z Matejem ne moreva več dobivati vsak petek kot lani,« pripoveduje tovarišica **Marika**. »Ta dan se zaradi prostorske stiske selim iz sobe v sobo in nikoli ne vem, če bo tale mali laboratorij prost ali ne. Menjavanje delovnega prostora za otroka seveda ni dobro. Novega okolja se ponavadi boji in noče sodelovati.«

Lani je Matej samo jokal in se smejal na glas, danes se že sporazumeva z vrstniki v vrtcu – je lahko še kaj lepšega?

V predšolsko vzgojo, osnovnošolsko in srednje usmerjeno izobraževanje je v Centru za rehabilitacijo sluha in govora vključenih 220 gluhonemih otrok. Poleg njih pa obiskuje zunanjo avdiologopedsko ambulanto še 60 otrok, ki so napredovali ter se kljub slušnim in govornim motnjam usposobili za normalno delo v osnovnih šolah. 60 otrok prihaja z govornimi motnjami, ki jih pogojuje gluhost, 25 obiskovalcev avdiologopedске ambulante pa prihaja s takimi govornimi motnjami, ki jih ne pogojuje sluh. Taka motnja je na primer jecljanje.

»Majhne prostorske možnosti, ki so namenjene 250 mla-

dostnikom, smo že zdavnaj presegle,« so povedali ortopedagogi Centra za rehabilitacijo sluha in govora.

»Delamo v težki prostorski stiski, saj smo na primer iz verande v internatu napravili dve učilnici. Posamično vadimo z otroki v sedmih avdiologopedskih laboratorijih. Šest smo jih pridobili iz treh učilnic, ki smo jih pregradili z vmesnimi lesenimi stenami in zato niso dovolj zvočno izolirane. En laboratorij pa je našel svoje mesto

pedskih laboratorijev s tremi čakalnicami, pediatrično, avdiologopedsko in zobno ambulanto z dvema čakalnicama in zobozdravstvenim laboratorijem, klubski prostor za skupinsko terapijo, knjižnico, prostor za arhiv in dva mala laboratorija za merjenje avdiograma.

Za novi objekt, ki bi bil predvidoma zgrajen do leta 1983, bi združevale sredstva tudi mestne in republiške samoupravne interesne skupnosti otroškega varstva, zdravstvene skupnosti ter republiška izobraževalna skupnost.«

Kako resno se pripravljajo na tretji samoprispevek ljubljanskih občin, je povedal tudi slušno in govorno prizadeti **Milan Jurša**, predsednik osnovne organizacije Zveze socialistične mladine v srednji šoli usmerjenega izobraževanja, ki obiskuje tretji letnik avtoelektričarske usmeritve.

Na zemljevidu je pokazal, kje ležijo objekti, zgrajeni iz sredstev prvega in drugega samoprispevka ljubljanskih občin in kaj nameravamo zgraditi iz sredstev zbranih s tretjim samoprispevkom. Vesel je, da je v ta načrt vključena tudi gradnja novega avdiologopedskega oddelka, saj edino on ve, kako težko je delati v premajhnih in zvočno slabo izoliranih prostorih.

Odločamo se za veliko dejanje.

VIDA PETROVIČ

ODLOČAMO IN PRISPEVAMO

Javna razprava je obogatila program samoprispevka – zgradili bomo 36 novih objektov, za štiri pa bomo pripravili dokumentacijo

Že po prvem krogu javne razprave o razpisu referenduma za uvedbo samoprispevka III na območju ljubljanskih občin, lahko ugotovimo, da je bila v celoti podprta odločitev SZDL, ki je oblikovala predlog, na osnovi katerega bi zaradi zaostrenih pogojev gospodarjenja in investicijske politike delovni ljudje in občani ljubljane sami združevali sredstva za izgradnjo objektov na področju družbenih dejavnosti.

Iz številnih pripomb lahko sklepamo, da je o predlaganem programu razpravljala velika večina delavcev in občanov.

V predlogu sklepa o razpisu referenduma za uvedbo III. samoprispevka na območju mesta Ljubljane je upoštevanih več kot 90 % pripomb javne razprave. To pomeni, da javna razprava ni bila samo vsebinsko bogata, ampak je tudi v celoti sooblikovala predlog sklepa za razpis referenduma.

ŠE ENA ŠOLA, EN VRTEC IN ŠTIRI DOKUMENTACIJE

Na področju otroškega varstva so bile v okviru materialnih možnosti upoštewane in usklajene pripombe za povečanje vzgojno-varstvenih zmogljivosti tako, da je v program vključena priprava celotne dokumentacije za VVO Tomačevo, VVO Boris Zihel in VVO Guncleja. Na podlagi predloga so se zmanjšale

kapacite VVO Viško Polje za 80 mest, na ta račun pa je v programu novogradnja VVO z 80 mesti v KS Brdo.

Na področju osnovnega šolstva je upoštevan predlog izgradnje osnovne šole z osmimi učilnicami v Zg. Kašlju; v program je vključena priprava celotne dokumentacije za izgradnjo prizidka k osnovni šoli Hinko Smrekar.

To se pravi, da smo po razpravi obogatili program za eno VVO, 1 osnovno šolo in pripravo štirih dokumentacij za kasnejšo gradnjo.

LUTKE IN GLASBA – TEMELJ KULTURNE VZGOJE?

V zvezi z obnovo Mestnega doma je bilo precej pripomb, ki se nanašajo na reševanje prostorskih možnosti za delovanje Lutkovnega gledališča. V razpravi pa je bila jasna podpora predlogu, da se reši nemoteno delovanje Lutkovnega gledališča. Cankarjev dom daje gledališčem vse možnosti nastopanja, ne pa domicila, kakor je opredeljeno tudi v programskih izhodiščih Cankarjevega doma, torej taka rešitev ni možna.

Lutkovno gledališče v tem trenutku potrebuje prostore za vaje, delavnice, hrambo rekvizitov in garderobe – torej pogoje za delo, ker so ti sedaj nevzdržni. Tega Lutkovnemu gledališču ne more dati noben od obstoječih kulturnih domov. Zato se v adaptacijo Mestnega doma za potrebe delovanja Lutkovnega gledališča vključijo samoprispevek III s 36,0 mio din, ostali soinvestitorji, to so Kulturna skupnost Slovenije z 38,5 milijona in Ljubljanska kulturna skupnost z 7,55 milijona dinarjev.

Glasbena šola Vič deluje v prostorih, ki so po mnenju strokovnih delavcev Instituta za gozdno in lesno gospodarstvo Biotehnične fakultete nevarni za življenje učencev in pedagogov. Novogradnja iz sredstev samoprispevka III bi nadomestila obstoječe

Samoprispevek za

prostore. S svojo dejavnostjo šola zagotavlja kar najširšo osnovo kadrov za nadaljnio usmerjeno izobraževanje na srednji glasbeni šoli in še naprej na Akademiji za glasbo.

SOS NA PODROČJU ZDRAVSTVA: UKREPAJMO!!

Pripombe na racionalnost projektiranja objektov osnovnega zdravstvenega varstva so v celoti upoštewane. Ob sodelovanju delavcev zdravstvenega doma Ljubljana se je površina objektov zmanjšala za 2481 m² neto, ne da bi bila s tem prizadeta dejavnost, dogovorjena s planskimi dokumenti, pa tudi ne strokovnost zdravstvenih opravil.

Z novogradnjo porodnišnice bomo rešili nemogoče razmere v stari porodnišnici in zagotovili enake pogoje za rojstvo otrok vsem ženskam. S sredstvi samoprispevka III bomo pomagali zgraditi prvo fazo te prepotrebne institucije in pridobili 6360 m² površin za prostore, ki so za sodobno porodništvo najpomembnejši: dva porodna bloka s 16 porodniškimi posteljami, 1 operacijski blok za porodniške operacije, 60 postelj za navadno in intenzivno nego otrošnic, 80 posteljic za navadno in intenzivno nego novorojenčev, ordinacijo za nadzor ogroženih in bolnih nosečnic z ustreznimi funkcionalno – diagnostičnimi prostori, hišno lekarniško postajo ter splošne in pomožne prostore. Ob sredstvih samoprispevka bo v izgradnjo prispevala Medobčinska zdravstvena skupnost ljubljanske regije 455 milijonov dinarjev.

Mladinsko klimatsko okrevališče Rakitna (v javni razpravi je bila izražena zahteva po podrobnejši obratovitvi, kako so bila potrošena dosedaj vložena sredstva) je bilo zaprt v avgustu 1978 zaradi oporečne vode in neurejenih prostorov. Po takratnih pre-

dračnih izvršnega sveta skupščine občine Ljubljana Vič-Rudnik bi bilo treba za nujno sanacijo zbrati 17 milijonov dinarjev, kar pa IS ni uspelo. Ob tem so se pojavljali tudi neurejeni notranji odnosi, ki so hromili uspešnost racionalnega opravljanja z zdraviliščem, zato je občinski IS predlagal občinski skupščini, da sprejme sklep o začasnem ukrepu družbenega varstva na Rakitni z namenom, da začasni kolegijski poslovodni organ odpravi vse nastale pomanjkljivosti in pripomore k pripravi in realizaciji programa za ponovno delovanje zdravilišča. Kolegijski poslovodni organ se je takoj lotil priprave programa, da bi v prvi fazi objekt adaptirali tako, da bi lahko sprejeli vsaj 80 otrok in tako zaposlili delavce, ki že od avgusta 1978 niso imeli dela in so prejemali zamrznjene osebne dohodke. V drugi fazi bi bilo treba opraviti celovito adaptacijo in modernizacijo. Ob znanih restrikcijah na področju splošne in skupne porabe kolegijskega poslovodnemu organu ni uspelo zbrati potrebnih sredstev za sanacijo in adaptacijo ter usposobitev objektov.

Zato je predlagal izvršnemu svetu skupščine občine Vič-Rudnik, da ta prične postopek redne likvidacije klimatskega zdravilišča Rakitna ter ukine ukrep družbenega varstva v zdravilišču. Sklep o likvidaciji je skupščina sprejela 16. 7. 1980. Po zaključku stečajnega postopka je bil pri SDK odprt žiro račun, na katerega je bil po sklepu temeljnega sodišča v Ljubljani izvršen prenos sredstev z računa MKZ Rakitna v skupnem znesku 4.831.016,20 din. Ta sredstva se uporabljajo za najnujnejše vzdrževanje objekta. Saldo na tem računu z dne 14. 9. 1981 je 4.258.000,15 din.

Ves čas postopka je bilo izraženo mnenje o potrebi za povečano skrb za zdravstveno stanje otrok in dejavnosti, ki jo upravlja ta ustanova. Zato je izvršni